

CANSU YENER KESKİN

**MİLLETLERARASI
TAHKİM ANLAŞMASININ
KURULMASI VE ETKİSİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASI HAKKINDA GENEL BİLGİ

I. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASI KAVRAMI	5
A. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Tanımı	5
B. Tahkim Anlaşmasının Hukuki Niteliği	16
1. Genel Olarak	16
2. Hukuki Niteliği	18
a. Maddi Hukuk Sözleşmesi Görüşü.....	18
b. Usul Hukuku Sözleşmesi Görüşü	26
c. Karma Sözleşme Görüşü	35
d. Bağımsız (Otonom) Sözleşme Görüşü	42
II. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ	47
A. Genel Olarak	47

B. Tahkim Sözleşmesi	50
C. Tahkim Şartı	51
III. BAĞIMSIZLIK PRENSİBİ	52
A. Bağımsızlık Prensibinin Etkisi	52
B. Bağımsızlık Prensibi ve Kompetenz- Kompetenz Prensibi	61
C. Asıl Sözleşmenin Yokluğunda Bağımsızlık Prensibi.....	68
IV. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ DİĞER SÖZLEŞMELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	72
A. Hakem Sözleşmesi	72
B. Yetki Sözleşmesi.....	77
C. Hakem - Bilirkişi Sözleşmesi	82
D. Hukuk Muhakemeleri Kanununda Düzenlenen Tahkim Anlaşması	85
V. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASINA UYGULANACAK HUKUK	86
A. Milletlerarası Tahkim Kanunu Açısından Uygulanacak Hukuk	86
1. Genel Bilgi	86
2. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Şekline Uygulanacak Hukuk	86
3. Tarafların Ehliyetine Uygulanacak Hukuk	87
a. Tarafların Milletlerarası Tahkim Anlaşması Yapma Ehliyeti	87
(1) Gerçek Kişiler Açısından	87
(2) Tüzel Kişiler Açısından.....	91
b. Taraflar Adına İradi Temsilcinin Tahkim Anlaşması Yapma Yetkisi.....	99
4. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Esasına Uygulanacak Hukuk	104
B. Milletlerarası Sözleşmeler Açısından Uygulanacak Hukuk	108
1. Genel Bilgi.....	108
2. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Şekline Uygulanacak Hukuk	109

3. Tarafların Ehliyetine Uygulanacak Hukuk	111
4. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Esasına Uygulanacak Hukuk	111

İKİNCİ BÖLÜM
MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ
KURULMASI İÇİN GEREKEN ÖN ŞARTLAR,
UNSURLAR VE ŞEKLİ

I. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ KURULMASI İÇİN GEREKEN ÖN ŞARTLAR VE UNSURLAR	113
A. Genel Olarak	113
B. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Kurulması İçin Gereken Ön Şartlar	114
1. Milletlerarası Tahkim Kanunu Açısından	114
a. Yabancılık Unsuru.....	114
(1) Genel Olarak	114
(2) Taraflar Açısından Yabancılık Unsuru	118
a) Yerleşim Yeri	118
b) Olağan Oturma Yeri (Mutad Mesken)	120
c) İşyerinin Bulunduğu Yer	121
(3) Tahkim Yeri Açısından Yabancılık Unsuru.....	121
(4) İfa Yeri ve Uyuşmazlık Konusu Açısından Yabancılık Unsuru	125
a) İfa Yeri	125
b) Uyuşmazlık Konusunun En Çok Bağlantılı Olduğu Yer	126
(5) Sermaye ve Kredi Açısından Yabancılık Unsuru	127
(6) Mal ve Sermaye Transferi Açısından Yabancılık Unsuru	130
b. Tahkime Elverişlilik	131
2. New York Sözleşmesi Açısından	156

3. Avrupa Sözleşmesi Açısından	157
C. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Kurulması İçin Gereken Unsurlar	159
1. Genel Olarak.....	159
2. Bulunması Gereken Zorunlu Unsurlar	160
a. Taraflar Arasında Mevcut Hukuki İlişkinin Varlığı	160
b. Tahkim İradesi.....	164
c. Taraflar Arasındaki Çekişme Unsuru	177
II. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ ŞEKLİ	178
A. Genel Bilgi	178
B. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Kurulma Şekli	179
1. Milletlerarası Tahkim Kanununda Yer Alan Düzenleme ..	179
a. Genel Olarak	179
b. Taraflarca İmzalanmış Yazılı Belge	180
c. Tahkim Anlaşmasının Taraflar Arasında Teati Edilen Mektup, Teleks, Faks Gibi Bir İletişim Aracına Geçirilmiş Olması	184
d. Elektronik Ortama Geçirilmiş Olması	185
e. Dava Dilekçesindeki Yazılı Bir Tahkim Anlaşmasının Varlığı İddiasına Cevap Dilekçesinde İtiraz Edilmemiş Olması	188
f. Asıl Sözleşmenin Bir Parçası Haline Getirilmek Amacıyla Tahkim Şartı İçeren Bir Belgeye Yollama Yapılması	190
2. Hukuk Muhakemeleri Kanununda Yer Alan Düzenleme ...	192
3. Milletlerarası Sözleşmelerde Yer Alan Düzenleme	193
a. New York Sözleşmesinde Yer Alan Düzenleme.....	193
b. Avrupa Sözleşmesinde Yer Alan Düzenleme	196

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ
İÇERİĞİ VE ETKİSİ

I. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ İÇERİĞİ.....	197
A. Genel Bilgi	197
B. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasında Düzenlenebilecek Konular	199
1. Hakemlere İlişkin Düzenlemeler	199
a. Hakemlerin Sayılarına İlişkin Düzenleme	199
b. Hakem veya Hakem Kurulunu Oluşturan Hakemlerin İsimlerine İlişkin Düzenleme	200
c. Hakemin veya Hakem Heyetinin Seçim Usulüne İlişkin Düzenleme	203
d. Hakem veya Hakem Heyetinin Niteliklerine ve Reddine İlişkin Düzenleme	205
2. Yargılama Usullerine İlişkin Düzenlemeler	206
a. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasına Uygulanacak Hukuka İlişkin Düzenleme.....	206
b. Hakem veya Hakem Kurulunun Uygulayacağı Yargılama Kurallarına İlişkin Düzenlemeler.....	207
c. Esasa Uygulanacak Hukuka İlişkin Düzenleme	208
d. Tahkim Yerine İlişkin Düzenleme	212
e. Tahkim Süresine İlişkin Düzenleme	214
f. Yargılamada Kullanılacak Dil veya Dillere İlişkin Düzenleme	215
g. Tahkim Anlaşmasında Düzenlenebilecek Diğer Hususlar	216
3. Tahkim Giderlerine İlişkin Düzenlemeler	219
a. Hakem Ücreti	219
b. Yargılama Giderleri ve Giderlerin Ödenmesi	220
C. Görev Belgesi ve Milletlerarası Tahkim Anlaşmasına Etkisi.....	220

1. Görev Belgesi	220
2. Görev Belgesinin Milletlerarası Tahkim Anlaşmasına Etkisi	225
II. MİLLETLERARASI TAHKİM ANLAŞMASININ ETKİSİ	230
A. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Olumlu Etkisi	230
1. Genel Bilgi.....	230
2. Hakemlere Yetki Verilmesi	231
B. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Olumsuz Etkisi	232
1. Genel Olarak	232
2. Tahkim İtirazı	233
C. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Üçüncü Kişilere Teşmili	248
1. Genel Olarak	248
2. Grup Şirketler Görüşü.....	249
3. Halefiyet	251
a. Külli Halefiyet.....	251
b. Cüzi Halefiyet.....	253
(1) Konişmentonun Devri	253
(2) Alacağın Temliki	258
(3) Sigortacının Halef Olması	260
4. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması	261
5. Temsil	262
6. Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme	263
7. Dürüstlük Kuralına Aykırı Hareket Etmeme İlkesi	264
8. Garanti Sorumluluğu	268
9. Bağlantılı Sözleşmelerde Yer Alan Tahkim Şartının Teşmili	268
10. Şirket Ana Sözleşmesindeki Tahkim Şartının Teşmili	269
D. Milletlerarası Tahkim Anlaşmasının Genel Haciz Yoluyla Takibe, İtirazın İptali Davasına, İtirazın Kaldırılmasına, İflas Yoluyla Takibe ve İflas Davasına Etkisi	271
1. Genel Haciz Yoluyla Takip	271
2. İtirazın İptali.....	273

3. İtirazın Kaldırılması	275
4. İflas Yolu ile Takip ve İflas Davası.....	276
SONUÇ.....	279
EK 1: YABANCI HAKEM KARARLARININ TANINMASI VE İCRASI HAKKINDAKİ 10 HAZİRAN 1958 TARİHLİ NEW YORK SÖZLEŞMESİ	301
EK 2: MİLLETLERARASI TİCARİ HAKEMLİK KONUSUNDAKİ 21 NİSAN 1961 TARİHİNDE CENEVRE'DE YAPILAN AVRUPA SÖZLEŞMESİ.....	309
KAYNAKÇA	321